

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 00105-68/2019/5
Datum: 23. 1. 2020

Odgovor na poslansko pobudo Janija Ivanuše v zvezi z omejevanjem uveljavljanja davčne olajšave za vzdrževane družinske člane

Poslanec Jani Ivanuša je na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) naslovil pobudo v zvezi z omejevanjem uveljavljanja davčne olajšave za vzdrževane družinske člane (v nadaljnjem besedilu: VDC) ter predlaga, da Slovenija nemudoma spremeni zakonodajo tako, da bodo do davčnih olajšav upravičeni samo tisti davčni zavezanci, ki uveljavljajo družinske člane, ki živijo v Sloveniji. Hkrati zastavlja tudi več vprašanj v zvezi z odgovorom Ministrstva za finance na pisno poslansko vprašanje Lidije Ivanuša v zvezi z davčnimi olajšavami za vzdrževane družinske člane št. 020-07/19-1521/2 z dne 4. 10. 2019, in sicer kako Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) preveri upravičenost do davčne olajšave za VDC, kako preveri podatke o dohodkih za VDC iz npr. Bolivije ter kako lahko v letu 2009 FURS vodi podatke o uveljavljanju VDC za Republiko Severno Makedonijo, če se je ta država preimenovala šele leta 2019.

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju podaja odgovor na prejeto pobudo:

Uvodoma vlada pojasnjuje, da lahko po Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19; v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2) olajšavo za VDC (posebna olajšava) uveljavljajo rezidenti, ki take družinske člane vzdržujejo, saj sistem olajšav za vzdrževane družinske člane po ZDoh-2 v splošnem temelji na zakonski obveznosti preživljanja, ki izhaja iz Družinskega zakonika. ZDoh-2 v 114. členu določa posebno olajšavo, ki se prizna rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane. V skladu z 116. členom ZDoh-2 se pod določenimi pogoji ta olajšava prizna tudi rezidentom držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) oziroma Evropskega gospodarskega prostora (EGP), ki ni Slovenija. V prvem do desetem odstavku 115. člena ZDoh-2 so določeni pogoji, pod katerimi se oseba šteje za VDC, pri čemer mora izpolnjevati tudi vsaj en pogoj iz enajstega odstavka 115. člena ZDoh-2:

- ima prijavljeno bivališče v Sloveniji,
- je državljan Slovenije oziroma države članice EU,
- je rezident države, s katero ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, ki omogoča izmenjavo informacij zaradi izvajanja domače zakonodaje.

Prebivališče na istem naslovu (skupno gospodinjstvo do 1. januarja 2020) z zavezancem, ki uveljavlja olajšavo, je kot eden izmed pogojev, da se oseba šteje za VDC, predpisano samo za otroka, starejšega od 18 let, ki se ne izobražuje in je za delo sposoben, če je prijavljen pri službi za zaposlovanje ter nima lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od 2.436,92 evra ter za starše oziroma posvojitelje zavezanca (enako za starše oziroma posvojitelje zavezančevega zakonca, če zakonec ni zavezanec za dohodnino) pod določenimi pogoji.

Druge osebe (npr. otrok do 18. leta starosti, zakonec pod določenimi pogoji) pa se lahko štejejo za VDC tudi, če ne prebivajo na istem naslovu kot zavezanec. Morajo pa izpolnjevati tudi pogoje iz 115.

člena ZDoh-2, torej imeti prijavljeno bivališče v Sloveniji ali biti državljani Slovenije oziroma države članice EU ali biti rezidenti države, s katero ima Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, ki omogoča izmenjavo informacij zaradi izvajanja domače zakonodaje.

Upravičenost do davčnih olajšav za VDC v postopku odmere dohodnine preverja FURS na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga ali pa jih pridobi od davčnih zavezancev. Prebivališče se preverja programsko na podlagi podatkov v davčnem registru, lahko pa se ugotavlja v postopku odmere dohodnine s strani referenta ali pa v naknadnem nadzoru. Za VDC, ki niso rezidenti Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: RS) in nimajo prijavljenega bivališča v RS, se upravičenost do davčnih olajšav za VDC ugotavlja na podlagi podatkov, ki jih FURS-u posreduje zavezanec na obrazcu *Izjava in potrdilo o upravičenosti do posebne olajšave za vzdrževane družinske člane, ki niso rezidenti RS*, v katerem davčni zavezanec izjavi, kdo so člani skupnega gospodinjstva in s svojim podpisom tudi jamči za resničnost in pravilnost podatkov. Poleg tega mora obrazcu priložiti ustrezna dokazila (npr. potrdilo o stalnem prebivališču, ki ga izda pristojni organ), obrazec pa mora potrditi tudi v konkretni državi pristojni davčni organ.

Če se v postopku odmere dohodnine dvomi v verodostojnost predložene listine, s katero davčni zavezanec dokazuje upravičenost do priznavanja posebne olajšave za vzdrževane družinske člane, lahko FURS na podlagi medsebojne upravne pomoči pri obdavčenju zaprosi za preveritev podatkov pri pristojnem organu države, ki je potrdila konkreten dokument.

Glede vprašanja, kako lahko FURS vodi podatke o uveljavljanju VDC za Republiko Severno Makedonijo že v letu 2009, pa vlada pojasnjuje, da FURS v svojih sistemih za vodenje podatkov o državah uporablja mednarodni standard ISO 3166, ki je mednarodni standard ISO za geografsko kodiranje imen držav ter njihovih odvisnih področij. Za državo Republika Severna Makedonija se je v letu 2019 (13. 3. 2019) v tem šifrantu oz. standardu spremenil le naziv iz Republike Makedonije v Republiko Severna Makedonija, ne pa tudi šifra države. Podatek o nazivu držav v odgovoru na pisno poslansko vprašanje št. 020-07/19-1521/2 z dne 4. 10. 2019 je bil pripravljen na podlagi šifer držav, zato se je za šifro države Republika Severna Makedonija za vsa leta izpisal zadnji veljavni naziv države.

Vlada na podlagi zgoraj povedanega ocenjuje, da poslanska pobuda za spremembo zakonodaje tako, da bodo do davčnih olajšav upravičeni samo tisti davčni zavezanci, ki uveljavljajo družinske člane, ki živijo v Sloveniji, ni primerna.